

Eporoto Je

Kanu akwap kana eriakatar itunga kere

Ejasi Eporoto Je kede apupeta acie nu inacansi kede kangesi kwape nat: *The Other Voice* kotoma amusugun, *Dwon Mukene Ni* kotoma Luo, *Munyeny* kotoma Luganda kosodi *Eiraka Ryawe* kotoma Runyankore. Idareu akon apupeta akaulo na kangun ilapio iwuni kotoma *New Vision*, *Rupiny*, *Orumuri* kede *Bukedde*.

Vol 3 No.2 Opedelei/May 2002

NU EJA TOMA

Eporoto Je

Published by the Uganda Media Women's Association (UMWA)

P.O. BOX 7263

TEL:077-469-363

e-mail:umwa@africaonline.co.ug

Esidoon angor na eminas nu apotiok adepar anaasin nu adekis

Apapulai.. 3

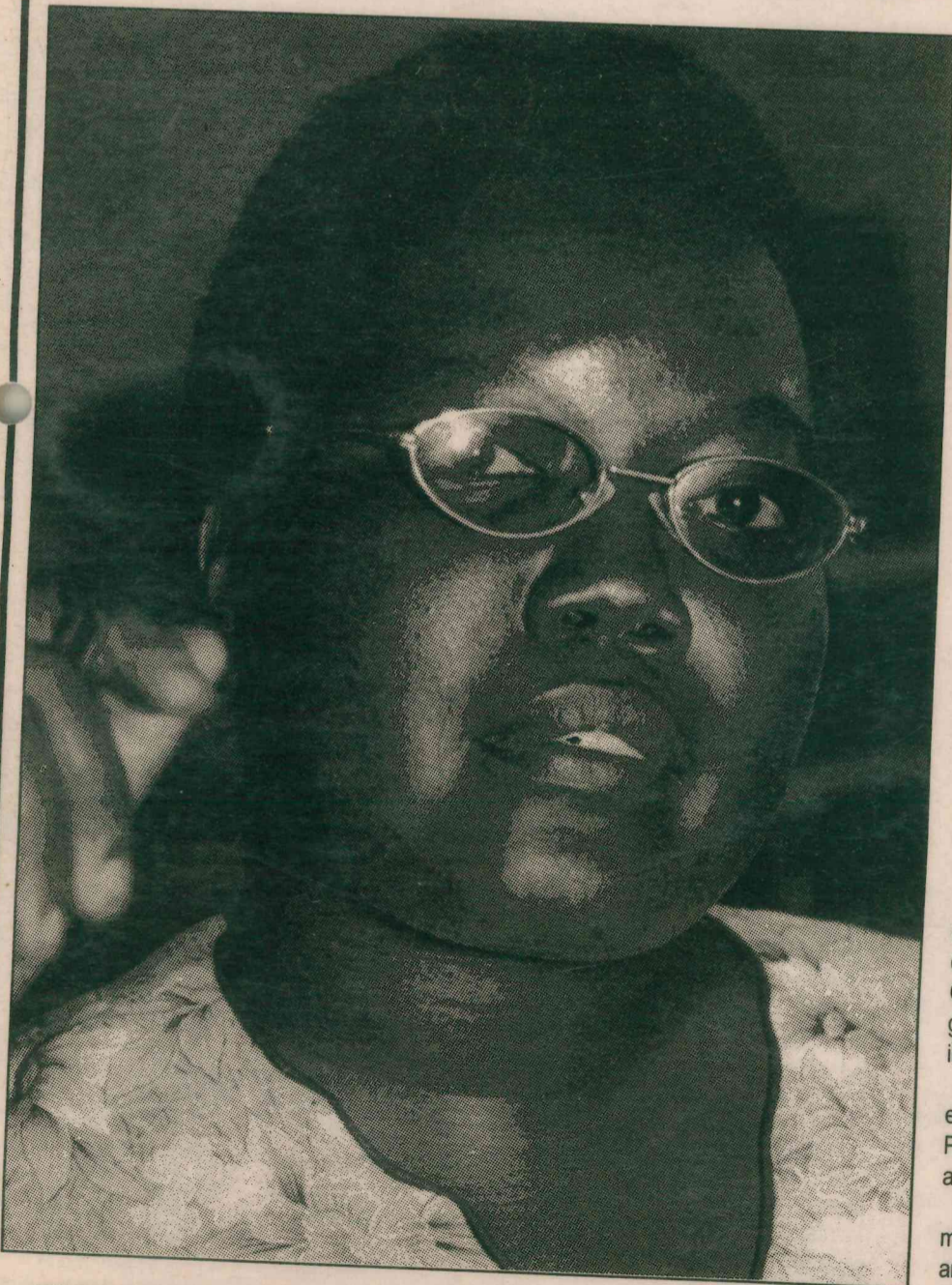
Angellina Osege, aberu na euritai ererengono. Akaulo alomun kosomero, arai arasakin aswam cut

Apapulai...6

Apuserut na apotu itunga okilenike irutasi otogo kada ademar iboro kere lu eswamautos ngesi ka okilenike Apapulai...8

Itolomu do adieket etube

Na Charles Opolot

APUGAN nako Katakwi ngesi edodor aidilidi-laar adieket kanu abuikin ailatataar aeswaman kec na ebakai Jessica Okui Oleny.

Kotoma obaluwa lo igrakinit epulida , George Omunyokol, mama ejai CAO, Nicholas Ocakara, kede LCV chairman Steven Ilemukorit, anguriani Omunyokol ebe abu apugan nako Katakwi kitwasam lukec ikisila bon kanu aikajakinia aeswaman kec Jessica Okui.

"Nu eswamata ijaka luko Katakwi mam eiri-akasi kede nu igrakitai okisila luko Uganda. Erai na amoromor eiswamae kec, ido ekotokin do ekoti ngesi ijulakini eipone kaswam kana, ido mam na erai ibore yen ejok. Abala Omunyokol kobalua ke lo alomuni April 16, 2002.

Kanuke abala Jessica Okui edooriani ebe aponi ngesi koinakinai ebaluwa lo ailajakaar aswam (suspension) kanu akiro nu ikamunitos politiks nuda mam ngesi alopet ijoikino toma kec.

Kaiwadikaeta ke nu elomunitos March 15,2002 imarimarit CAO, Nicholas Ocakara ebe abu Okui kinyamakite ediopet kalu abwaak asegunio kanuka LCV (nomination).

Kojena da cut ebe arai abwaan ngol okilenike, Charles Oleny, eyatakit bobo ebaluwa lo ebe kolap kalosodit abu Jessica Okui kipialalite aputiko Omagaro eisupani itunga kanu aseun okilenike araun LCV chairman ibore da mam ikisila lu aswam ecamakitosi.

Akiro nu kere abu Okui kopeg kolimite da ebe erodeikitai ngesi alopet akiro nuka Politiks, nu mam ikamunitos nepe cepe da akeswam.

"Lu apolok ka kere luko Kampala(NEMA) isi-maaritosi akaswam , ido emame lem eong amodio ationis na aswam. Arai kadiakarit eong inyobo mam eong kainakitere ebaluwa okaru je, itia aidar asego kodaun do konye

alimitor eong akiro ace." Adoriani Okui.

Aimony ke k'Okui ngesi na ebe mam aponi ngesi koinakinai arereng na abongokin adiakaret ke dodo konye CAO arasakin aipal ngesi atitai.

Ikoni bobo nen adumu ngesi ikapun lu isisianakian itunga akiro nu eyuwarere arootin ,(Wetlands project) konye etugukisi lu apolok akeswam.

Itunga lu apotu kinerakinos kede Eporoto Je ngesi mam eyalamasi , kobalasi ebe eipone kakiro kwa kanu ngesi etoduunit amamus aiti-monoro kede aminanara kama ejaasi lu idulokina politiks.

Amamus na aiyalama kama ejaasi itunga lu ipu ngesi etorunit ne elomakitotor lu epolokitosi edistrikt loko Katakwi aimanit eswamak atitai ebe naarai mam egangitosi kesi ice kotoma akiro nu abolobolo adumun eyapesi lo apolon.

Lu ipu da bobo ngesi mam eyalamasi ne ejai CAO ,Nicholas Ocakara Muron kanu ngesi amamus aicor kodoco eswamak kede politicians kakiro kanu ikamunitos aswamisinei kec.

" Mam adolit CAO acamun aicorio na ediope ewai bon. Naarai einakini moi akirot kwa kana ecaiman apak na irusia eswamak koipone kalo ekotor elopet," Abala epiirioit ediopet lo abu kimunon ekiror ke.

Akirot bobo ace na apipiilik itunga lu esesenete ngesi na ebe arai da kijukar akiro ne ejaasi luka District Service Commission, ijaka lu ikamunitos akiro nu aswamisinei ko distrikt, kesi da erai lu esekunit ecaiman, apolouke ebe mam aticèpak epedoritos aswam na emunoono, kicasite(independent) ido kilosikino.

Epulida George Omunyokol ngesi abala ebe karai iketakinos ijaka luko Katakwi aidotor Okui atitai ebuni edistrikt aitac igaraman lu ilelebeta ebukit ka eico, ido mam eraun ibore yen ejok kama ejai edistrikt lo icana kwape Katakwi.

ERUTAR ASWAM: Amucalat Jessica Okui Oleny na eswamai Katakwi

AWOMISIO

UGANDA MEDIA WOMEN'S ASSOCIATION
Kisaasi/Bukoto. Plot 226 P.O.BOX 7263 Kampala,
Uganda. Tel:077-469-363
e-mail:umwa@africaonline.co.ug

Awomisiot

Opupokisi ber nu Okui da

Amucalat Jesica Okui na lem eswamai Katakwi nges enguriani ebe ameikisi nges engarenok luko Katakwi erot kosabakitos nges ebe edulokina akiro nu eipugae. Okui nges epegakit akiro nu.

Kanu angun, adumu Okui epulida lo ebeit abwoikin nges kotoma omusago lo ekotor ngesi aiwosa edisturikita loko Katakwi ebe kanu areunit nges atitai.

Epulida lo itwasamai Okui nges adau aiwadikaikin edisturikita ebaluwa lo itodunit ebe elosikinit nges aidilidilar kes adieket karai mam kes itemokinete akiro Okui.

Epulida Okui lobe Omunyokol nges ebalabaluwa ke ebe mam Katakwi itwasamat nu ebalasi ikisila kotoma otube kec airenge Okui kotoma aswam.

Engarenok luko Katakwi kes itoronitos Okui ebe abu Okui inyamakite ediope kabwaak lu akotosi aseuno araun LC5. Abwaan da lo nges abala edisturikita ebe erai okilenike Okui. Eyatakitos da bobokwi ebe Okui nges da eketakina apirididite aisup aseeta kanu abwaak ke.

Amucalat Okui kowaike nges cut epegakit nu. Ekoto engarenok luko Katakwi anyarar Okui airiamun kakes eroko emusago epukor kotoma adieket nabarai apuponor nges ekia lo aipuc enguingui edio kere lo ireuti akou kotunga.

Kwa adauna epulida Okui aigirakin edisturikita ebaluwa kada kwa eraatar ipulidan itunga lu esiomito ikisila ejok, adolito edisturikita amorun einer kanges da kanu apupun iwaitin kec kere mam ijeni acepak ejai yen esabi kotoma otunga lu engolopasi.

Nu mam ijeni nges na ebe karai teni iswamat Okui ngun nu ebalabaluwa ngesi ebe esabakitali nges, mam ecai arai abu tope lo epolokit eipugae lo eswamak lu odisturikita iworou Amucalat Jesica Okui kosodi alimokin nges ebe nu euta ngesi aswam kes eretokina ka ikisila lu ipugatos aswam ke.

Karai mam e CAO iswamat nu, ediakarit bodo ngesida nabarai abeit nges adumumanakin eswamak ke aicorio.

E CAO nges epolokit nu aipuga kotoma odisturikita. Eswamak luko disturikita kere kes ebeit aingitanar nges kere nu mam kes ejaatar aica na ilosikina itia arwainikin aswam iboro taitai lu epedorete aremokin kes ationis.

Adisa angor nges atub apak ke

Na Charles Opolot

AMUMU na akwamakin oreria ngesi elipata angor ikiliok aingoor.

Arai nu akiro nu apotu angor nu ipu komaikisi Eporoto Je pac, ido kobalasi da ebe apakasio nu aminatar ikiliok adisa angor ngesi atuboros kolo sek.

Jacinta Ijongat aberu nako Kumi ngesi mam alakara cut akirot na itarautotor ikiliok angor bala mam eraasi nu atur kec nuda emameete kede aomisio nu epedorete kesi aisiec komam itipiplitai yen ce.

"Mam ejok bobo kwana aparasia nu ikilikok aicikakite angor, kosubite bala erasi idwee kec. Apakasio nu ekot ikiliok ajenun ebe akiro nu ere erai nu ikamunitos ekilokit kede aberu." Abala Ijongat.

Na epolokit nu aswamisinei nu ateker ko Kumi Teddy Agwang ngesi abala ebe akirot na ikiliok amamus ayongit kede ainakit angor angosibib ngesi idope ibore yen isipikoorit angor ajaut kede amunonuu kanu alosikineta kere nu etamitosi kesi da akulepek.

"Ekuriaka angor aswamisinei nu ipu kanoi cut nu ikamunitos ikapun naarai eomitosi ebe eminasi ikiliok kec ademar kesi ikapun alosio amasia ewaragi. Ibore kwa kayen itakalanyit noi ido einakit angor amamus apodokinit akiro nu ajaut kede ikapun lu ipu. Konye imuno ebe kapak kana esupaana ebuni ibore yen aijulakin." Abala Agwang. Naepolokinit angor nuko Soroti kairabet kana apolon, Alice Alaso Asianut ngesi abala ebe adol apak ikiliok ainakin angor arereng na aitanun idwee kec kainapara kede aijamam.

Etonit cut Alaso akirot na ebuinikinto auriak kacut lu apapa idwee kec lu pesur amanyanar eroko elidio, ibore da abala ngesi ebe ita-raunit idwee lu pesur bala ibaren lu enyamere.

"Mam eong eyalama akirot na iswamaete ikiliok mama

IKEREP LU EJIE: Ekilokit ka na owaikie ediekio

ejaasi ikalia kec, kacut akirot na akoranar idwee lupesur, nape eburunete ikisin. Mam ibore yen ejok ido mam isialamikinit ekata. Erai lo emengerai lo epol noi ido isimikit angor anapit angosibib na ilosikino." Abala Alaso.

Ikiliok lu apotu kinerakinos kede Eporoto Je, ido komam ekotosi ikiroria kec kolimorai ngesi adoorianete ebe angor akulepek ngesi ekwamakina enyeko tapi da nu ipu kakesi ipikorit aitopol ireria kec.

"Ekot angor ajenun ebe ayonganara na ekotosi kesi kane ejaasi ikiliok egeuni kakesi akulepek ayongit akec awate kede aijen ebe ngin bore yen iswamaete kesi mam edolit amonyia ice tungan." Abala ekilokit ediopep loko Soroti. Mam angor eyalamasi kotoma akirot na ebalatar ikiliok ebe epolokit kesi (angor)

atupit akiro nu atitai komam idulokino ajenun aipone lo epoloo akwap.

Ace kakiro kanu etapit ayau-nun enguingui koreria ebalasi ipiriotin ngesi emeret lo ilamara kama ejaasi ikiliok, amamus na ikapun dodo aberu kede ekilokit alomakin aluonokin, engunget lo alupok, amamus acamanara kede apuponoro kotoma oipone lo itwasamere iboro lu otogo, acomilil na akonye (aikweny emucera), kede ainyak akiro ka aigur kotoma atutubet.

Ibore kwa kalu kede ice da ngesi elimilimitos ipiriotin ebe eminasi ayaunun atiokiso kede elongilong oreria, ido einakini na idwee apoloun enaikitosi asesen auriak kec ejijioko kopenyakinete ikesa kwi da aibe amumu kwa kana ibore da yen mam eduki akwap.

Ican lu ogaaso kes ma edodo adaun

Na Charles Opolot

E TUNGASISIT eringa irogas kogaason, ka angor kede ic kesi edoorianete ne gan kanu ikamunitos goor apopongo kakak lkaramoja.

Abu Eporoto Je kipe igaason lu ejaasi Katakwi, ido apotu kinerak kede itunga lu ipu lu e ogaason luko Amerite Adipala, Olilim, Ngaria Otem, kede Magoro.

Rose Amuda ngesi a ebe eyatakinos ikaru lu tu kesi itajorosi kogaa kosubite bala emame lo ican kec.

"Ilipit iso apugan kod lkaramoja imudun kati konye mere nu emeet aisiyek aparasia nu, r ibore yen ngesi cut eir lkaramoja enaikitos er earit kede edemit, koT Abala Amuda.

Ayaunniit Amuda aimo kiitorite eipoone lo atir akirot na aiman inyam abala ngesi ebe esipik idwee lu ipu apoloun e naarai ibikotasi do ika akaulo na anyaka ikwi edwarak tiritir.

"Kitionikit iso lu ija og eipone lo itanunet ikos ejok, naarai mam iso l erai do iso aijar bala ir wo," Abala Amuda.

Kwapekwana etiai lo akalaya na emuogo ko Ocorimongin, ngesi er 2,500/= konye kere ko kalo Kumi erai 1,200/=

Apolouke ebe itunga joongosi kama kogaas eraun itunganan aidiak akaam (Aicap) amisiri konye epedori adumugin lu egwelunete akal (abaafu) na emuogo.

Abala Amuda ebe ak (aicap) atitiira ngesi er 700/= bon lu mam ber dorete aipelor ecanit lu na kesi da. Ikoni bobo eroko akipi da ikidiokit itunga lu ejaasi ogaaso kacut ngul lu iboyete k kalo Ameriteele.

Ationis do bobo ace eupasi kede amamus akipi ngesi na adekasi eminasi abwanganun l kama ejaasi idwee.

Akirot da bobo ace n ebiror ngesi na asioma araunor idwee ailwarit komamikotosi esisian lu ingarakinete.

Esidoon angor na Orungo na ainaki angor egirete adekis

Na Martha Akello

KARAIIDA epogasi itemwan luko Orungo ka Morungatuny kanu ajaut ka adekis na ileleleba ikee ka iboro icie lu ipuda adekis, edeleleu cut ebe ejai aijar na angor kanu eroko euriete kotemwan kalu akanin ka amojong Miriam Aiko, 70.

Kilot ijo oreke Aiko lo ejai Orungo eiduny ka e centre lo Orungo tupuruc mam ijo etwaniari adumun angor nu epotiete idaritos Aiko aanyanar ejautene lo apotu kec, aitammat kesi ekia ka ageret akoikes kec.

Erai aumokinet naarai eyapiasi ere ke ka adekis na omission lo Orungo mam ijo idumuni ekokoro lo angor nu epotiete ewoja adekis kangin ka oreke Aiko.

'Mam isio etapit alosenen adekis naarai luipu kotoma eswamak lu adekis kangin eraasi lu mam esiomunitos amuronut kec konye itutuoritari kanen,' abala Rose Akiteng na edarit Aiko ageret akoik ke.

Aberu adiophe na mam abu kocam alimokin 'Eporoto Je' ekiror ke ngesi abu kotema ebe ajokis ke Aiko etupuni ijo aisidoun orekon arai kingesa ijo akoik kosodi aikarakin ijo cut.

'Ate ikoni nen mam ngesi itataci ijo ikapun kanu aisidoun ijo arai aanyanar ijo arai bonat aitammat ijo ekia. Erai ijo ilopet ilemuni ibore yepe ijatatar ijo,' eyatakit aberu na.

'Ako ngesi abu komaik 'Eporoto je' akaulo na Tatake (totoke) okilenike aisidoun ngesi irwana aarei abu kisisianak ngesi epone lo isidoet angor. Kwape araar ngesi aberu na amisinikini iboro katipet, abu ngesi kotupak aisidounun iduwe ke iwongon lu atupakinete ngesi bon komam yen engarakit ngesi.

'Idumuni ijo ebe keriebu eong akoik arai eong alosit arior kaidinyun ikoku katubi aililiget eong alopet bon. Erai itunga ariengun adumun ebe emonyi ikoku. Ekaulo abu kapatanik eong asidoo akainon ka ka angor nuko caalo kitioni kwana,' abala Aiko.

Eyatakit Aiko 'angor nu esidoi eong ejai ber eong ageret kesi akoikes apakio nu epotioto ka aitammat kesi ekia lo Tesot. Nen ngesi ajenuna eong ejautene lo apotuu kec arai ejokuna arai mam.

'Duc arai kadum eong ebe itegelikina epone lo ejaar ikoku eperi akoik, araibo nat emwana akoik noi kopipil, erai eong, alimokin aberu ngin alosit adekis aanyanario.' Abala Aiko.

Kingit 'Eporoto Je' ngesi epone lo ajenuna ngesi ikee lu itamasi ngesi angor ngun abu kolim ebe abu ngesi kisisiau kane ajai etuan ediophe lo abu kimukete ngesi kolo

akaulo na ngesi adekakin nepe dio atwanare.

'Abu adeka kekam eong aapikan aiyar. Dodo etuan lo emukei eong kede ikee lu Teso, ngesi etodinikini eong ikee ngun ka alimonokin eong adekasinei nu imukeete ikee ngun.

Ipu adekasinei nu imukeete ikee lu ajeni eong kimoriaritos amamus auri. Kewanyu Ejakait lo ebe ekami eong ka amisikin ikee lu katipet, abu kitem eong kopone lo alosit abokun ikee lu egelegela kosodi aitoon. Ekaulo abu koyau ne ajai eong aingitingit eong ikiroria kec ka adekasinei nu emukeete ikee lu.

Abu eong kadesia nen kiyalamikin

ngesi kitioni do aiyatakin aitolinikin eong ikee luipu,' abala Aiko.

Angor aarei Regina Abulo ka Christine Acen kesi apotu kiti-gogongoto ne ejai 'Eporoto Je' ebe erai teni abeit itangaleuni Aiko amamus auri.

'Itei ijo eong na abu eong adau ikaru lu adolet 10 eboyete ka okilenika komam ikoku. Do apaperoka na (Acen) na abu ngesi da kodau ikaru ipu mam eurit kosodi Aiko aimuke ngesi alimokini eong ebe imukei amojong ngin amamus auri. Kadolok eong ngesi abu kotema ebe ejai ber ngesi aanyanar akoik ka kanu aanyun arai apedori

ACOWA NA URUNET: Amojong Miriam Aiko edakit ikoku Kosodi kokediany, itemonokin bodo akesa ya aisido aberu

eong apotuu arai mam. Akaulo na ngesi aanyanar eong abu kolimok eong ebe epedori ngesi aimukeun eong. Ekaulo abu koinak eong ikee lu egelegela lu abu eong kamase-nen kitioni ne apotuuno eong,' abala Abulo.

'Erai ber eong aanyanar akoik aberu ido kadum eong ebe mam ngesi epedori auri erai eong aikenyakin ngesi konye arai epedori, nen nesi atupakina eong aimukeun ngesi,' abala Aiko.

Mam Aiko alopet elomaritor adio tukot asioman araibo nat aitoluorio kanu amuronut ke konye angor nuipu nu abu Eporoto je kisisiau ebe isidounitor kesi Aiko kesi abakasi ebe 'Ejok akan ke' kanu aisido angor.

Ne ekwenyuna ngesi tupuruc erai akapakina ka apupokit naarai edio sawa kere emina ai aomun ayangaar okekwa edio kere aisidoun aberu na epotiei.

'Mam eong etataci angor nu konye kesi akulepek kotoma asianut kec kesi elemunete ibore yen epedorete. Eminasi duc aijainikin eong akokorei arai akile. Ti kwape kwana eong akokorei ipu tai konye ne eponiata iduwe ka arai ipejok ejai eong atubokin kesi. Konye etapit eong aicecunnun akinei kotoma akokorei nu ido kwape kwana ejaasi eong akinei nu edolette 10 nu ececu eong kede akokorei nu esidoo eong

angor,' abala Aiko.

Erai Aiko aberu na ekale ido okilenike ngesi epolon Isidoro Okello. Ejaasi ka akainon aarei kosodi iduwe ikanyape kere lu ejarete.

Kwape aberu na emina aijar kalucie ka aitagaleunun lucie, abu Edeke korop ngesi kopone lo aita-raun okooke lo apolon emuron lo itutuoritari ido iswamai Kitgum.

'Okooka ngesi eyinununei eong amopiran nu enapio kanu aisidoo angor. Koleje bobo ayaunit a box kere konye do ationis na ejai eong, emamei eitada lo iperirikino angor nu kanu aanyanar kesi kosodi etogo da lo etwasamai eong aanyanaria kesi elosi ibiror kwape eraar lo anya,' abala Aiko.

Karaida elelete angor nu atutubet kangin ebe adumutu etajaran kec, mam Aiko erai amojong na engalei kangin pak kwape iducokitor ngesi adeka na atorob. Ne edekar ngesi erai angor aanyunit ican aidia adekisia nu elwaka ka ne ejaasi ngun nu isidoete nu elwaninikin komamei kesi amuno na epol kane kec.

Kanuka aswam ke kana idumuni ijo ebe isiarakina ngesi itatai otemwan lu Orungo ka Morungatuny Akeriau ido ne itori ngesi kere erai ekiror 'Tata' bon ipupi ijo. Mam epatana ajenun enaaba lo angor kanu esidou ngesi ageun ka age-unet konye ebala alopet ebe ipu noi.

APOLO/IBALUWAN

Ibore yen mam itunga emisiikitosi ngesi na ayangaarit apotu kede aidoun bala erai nu epataka nuke

Na Charles Opolot

ERAASI 8.3.2002, apotu angor nuko Soroti kolakaros noi, mere bon naarai enumunumete kesi aparani angor, konye cut bobo da abu erionget lo angaleu kakwap kere (World Health Organisation) kokorak kesi amotokan aarei.

Amotokan nu ekorakitai Soroti kanu aingarakinia nu atoto nu epotiete ido kipikokite adolokin adekis na epe-doriata aijar (aidoun) na eyuwara.

Kotoma oiner ke kwape epejonon lo angosibib, abu eminista, Captain Mike Mukula kotenyarite ebe amotokan ngun ekot kijoikinoi aswam na ebeit kesi konye mere bobo lu apolok alo-makin amotokan ailator kede abeyanara omanyito.

Engarenok da luko Soroti apotu kisumunoto kalaro na ajaikina asuban kangina ko Nakatunya ebe ener abeit apote kesi aidar amotokan tetere ingarakinere nu atoto (nuapotik)

Ibore yen mam iwokotunga emisiikitosi ngesi duc na ayangaarit akirot na apotu kede aidoun bala erai nu epataka nuke.

Etapit angor kede ikiliok kec apalunit akirot na atupakinit nu itemitemitos ipiritin lu ikamunitos nuka aila ebe ekot aberu na epotie, konyami ejok, koperi da ne ejok, ido kacut ekot ngesi kimukokitete

Emuriemuriata nu atoto akwena kanu amotokan

kede acederuwa (aneti) na eyuwari kane ejaasi isiru.

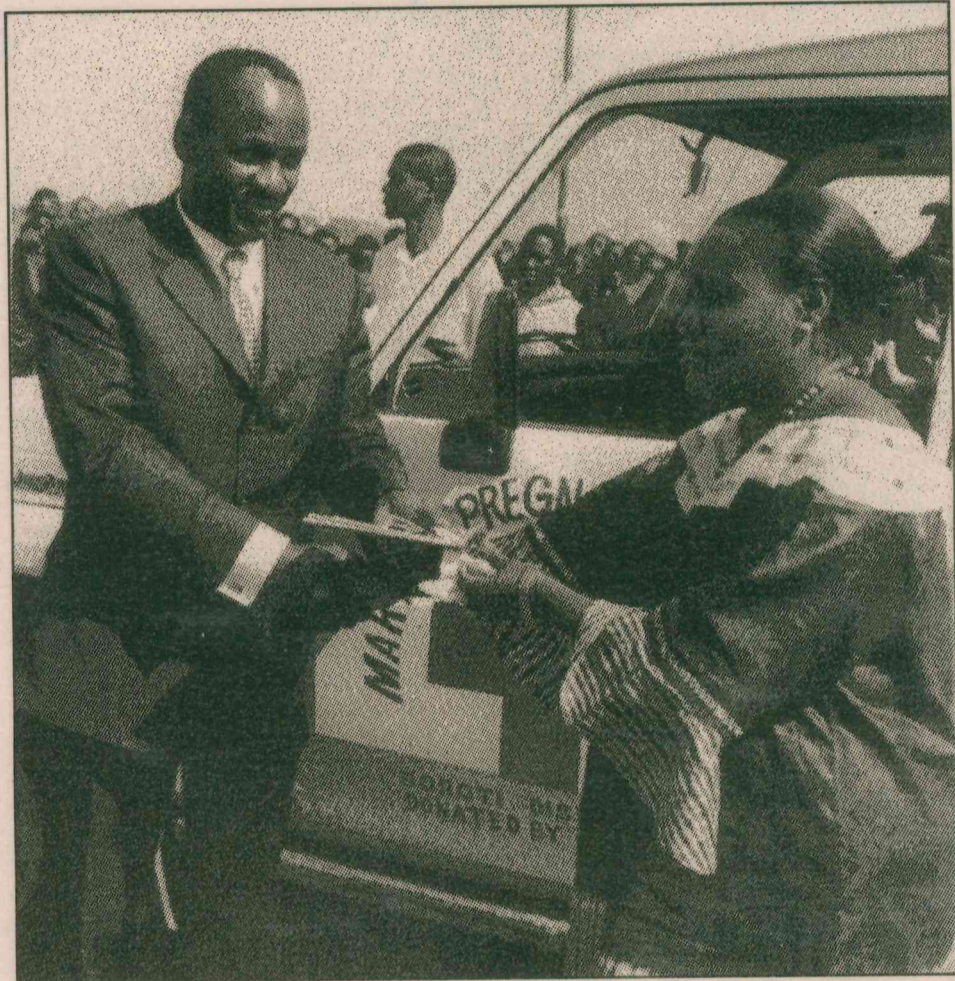
Erai do lo eworo lo epol mam ejaasi ikalia kere ebe akiro nu apotu arai aur mam erai nu ikamunitos angor bon kidim arai ikiliok da, naarai apak na adumunia aberu na akoik mam arai ngesi alopet bon kidim arai yesi iyare.

Etapit duc ikiliok amamus ainakit angor ayuara na edolit aparasia nu epotioto. Eiponeene kwa kalo adol acakar ne elwana.

Idumuni ijo aberu na epotie isiduokitai aime imongin tupuruc, konye bobo edoli isawan ikany koyangarete aisak atinoi, do konye ebonguni kangina kite-naari akito konye ebeyari aloboi arutun alaire kojai kere bobo aideroor ocor.

Eipone kwa kalo ngesi ebalasi ipiritin ebe isimikit angor adumun aur na inapakina, ido etapit da duc angor kwa kanu amamus kede aokot kada agogong na ilosikino karai kedol apak na aidoun.

Nepene da ngesi eyaunitor Eporoto Je ican lu aidoun lu apotu kolomutu ko Usuk.

IYALAMA NOI: Eminisita Mike Mukula ititingi itunga luko Soroti amotoka

Sarah Ikwee, aberu ke ka joseph Angiro ngesi abu kotwana akaulo na aidoun ikekoku yeni ikanyikiniape.

Ikoku yen, ngesi edouno eraasi 22.1.2002, dodo bon ebe arai totoke na edouni kore, do bobo da apotu aokot kikidokoto kilanyi do aberu na oni.

Kwape kolejet bobo kikoku kayen abakai Angiro yen aarete ikaramoja totoke, ejai do bobo kwana yen da ikoku akanin ke ka Rose Malinga, apuserut ka abuton Ignatius Malinga, na ejai Ramalin, koigo Katakwi. Ikopakitai amojong Malinga ikoku yen erai aparasia auni bon, ido emaikitai da ikoku yen Rose Malinga. Iijake, (inacike kapake), Anna Grace Akello, ka Sarah Magino lu ingarakitosi koidare lo ikoku kayen, kesi abalasi ebe kwape araar amojong Malinga itunganan yen anaiki aidar idwee ludidik abu ateker kec kocam ebe koinakinai ngesi yen da ikoku kitopolou.

IBALUWAN KUS

Ijuk ekon ebaluwa ne ejai Editor, *The Other Voice*
P.O. Box 7263, Kampala Uganda
e-mail:umwa@africaonline.co.ug

Luka Kazibwe eraasi aanyunet

IPA— Kotoma apakio adis nu atuboros kokau, isiom ka da ipup isio akiro nu ipu noi nu ikamunitos ajijionut na itunga kalu edukokina. Elakilakata itunga idapaica kec kotunga. Ewelun agasia na lem epiyanaro kwap na emeesa kere.

Ipup ooni nu opotu olomakisi ekale atupiton epresident. Eweluwelun edukone itunga alu. Okilokit nges da obu ogolokinai ajera kanu apesen na isirigin lu ekopaut ngesi kotoma ainalgadis na apiyai. E president loko Uganda, Museven nges obu olak ejakait lo ojera akaulo na aitac isirigin imilioniin 12 lu eburao nges. Ebali ebe idolokisi ijo atiokusio, epote idiyaete aidiya. Eroko esabiti ediope etubo akaulo na ejakait lo alomon ojera, abu bobo eburan ece ilepun itukurianite arocon ejakait lo kanu isirigin kec.

Konye nu ingitanarete itunga kere kes nu ebe, atiokusio nu edaritos lem atupiton e president aiwelun ebe atiakakinos ngesi ka okilenike tetere kes ibupokinos eburu. Arai bo ejai yen engopikit ejakait lo kanu aisurum nges ileic cut.

Mam yen cut elelakit aiketakina ajaute odukone lomam ijo ipupio aiyalama loda ibungaere ijo.

Konye epone lo atiakakinoto itunga lu nges mam erai lo abeit cut. Idelelei da cut ebe abu amucalat na otiakakinos ko kilenike sek kidoda apotu bala ikesa kwi ocamanara aitotol aijar kec na itetet kotoma olingiling. Amame bodo bobo ajokis aipurujain itunga akiro koipone kangol. Ipu iboro lu ebeit itunga aisisiaum kotoma atiakakin na itunga kalu.

Eyalama. Akareut Margi, Opot

Itolomununai ngol lap

IPA— Eyalama acingakin eong apak kotoma apapula kon. Erai apapula na na eticaiki eong ka ice da lu ipu akiro nu ipu nu edukete noi. Ailipa nges ebe iyobo mam ti bere aiyatakin irwan lu itolomununere nges itiai irwan auni bon ngol karu?

Apapula na nges bere bon kotoma Uganda kere na inera nu ikamunito angor. Apapulai nuce kere mam eraasi nu itebeikitai einer nu ikamunito angor.

Korai ti opatana, ti itolomunun nges-da irwan atipet ngol ilap. Eomit eong ebe ice tunga da edautos amaikin yes akirot na. Konye kejangunda, isialamikit isio yes noi kanu aijanakin isio. Kidari lo Asuban.

Eyalama. Ikulumet, Mukongoro

Mam aise ikur obale, isio kere ikoto asioman kaluce dwe

IPA— Adolu bobo apak idwe alosit osomoro. Idwe lu abala eong nges lu atukot na S6. Idila duc auriak aise ikur obala. Isio da idwe lu pesur kes ebeit aitosiom kwape ngul lusap. Kwa ipuakatar isirigin lu etacio kotoma S6, etapit auriak aige aitac isirigin lu isap do konye aitac lu apesur kokau adumun do ebe atwaki-asi apesur nu ipu noi nu aponi isisianakina apakio nu aroko kesi eja ore aidarit isirigin lu esomero. Eong kwape adiope koduwe lu pesur, nges elipit auriak kere aangarit idwe kari-an.

Eyalama. Akoede Topi

Mam kwana bobo Angelline ikanyi aiterot kwa kolo ko Buwama naarai iswamai okilenike da Soroti

Na Source Opak

DELELEI ebe edoit aicerit alaro amaneja naka ebank lo Soroti, Pride Africa, na enyaritai Angelline Osege.

Kelomu Angelline ko Makerere University olap Januari 1994 abu korasak adumun aswam ko World Vision International, akaul na esabiiti ediofet bon.

Aswam ke korionget kangol lojokotau lo Ikristayon lo elibunit ko Australia nes emoriarit aisisianakin itunga lukotem loko Buwama, Mpigi distrikt, akiro nuka eseny, ainyam na edolit, aila ka akoru najokan.

Olap loka Septemba abu kisunyak apokor arereng acie na adukokin ka esapat Michael Osege lo abu kolin-gak alomun ko Makerere ikaru iyarei lukokau kede ediguri loka B.Sc (Econ).

Apesur nuipu erai ber aidar aojau erongo kedumuna ekil-iokit lo emanyi. Eswamai okilenike Co-Operative Bank ko Kampala. Apolouke ajai ationis adio. Naarai arai Angelline aikany aiterot ko Buwama ne eswamai adaun apaarasia akany kangol esabiiti erongo kiriamuna ka okilenike lo eboyei kosite.

Abu akirot na kitingaik ater-an ajalakin aswam ke ange-set na ekaru 1996 tetere itodolikini eipud ke loka edukone kaileleba. Abu do ngesi kitarau ekaru 1997 kere ekaru io amina ber amina.

Eboyeete kesi ekaru ngol kere lo apolor ailel kotaun lo Mbarara ne abu okilenike

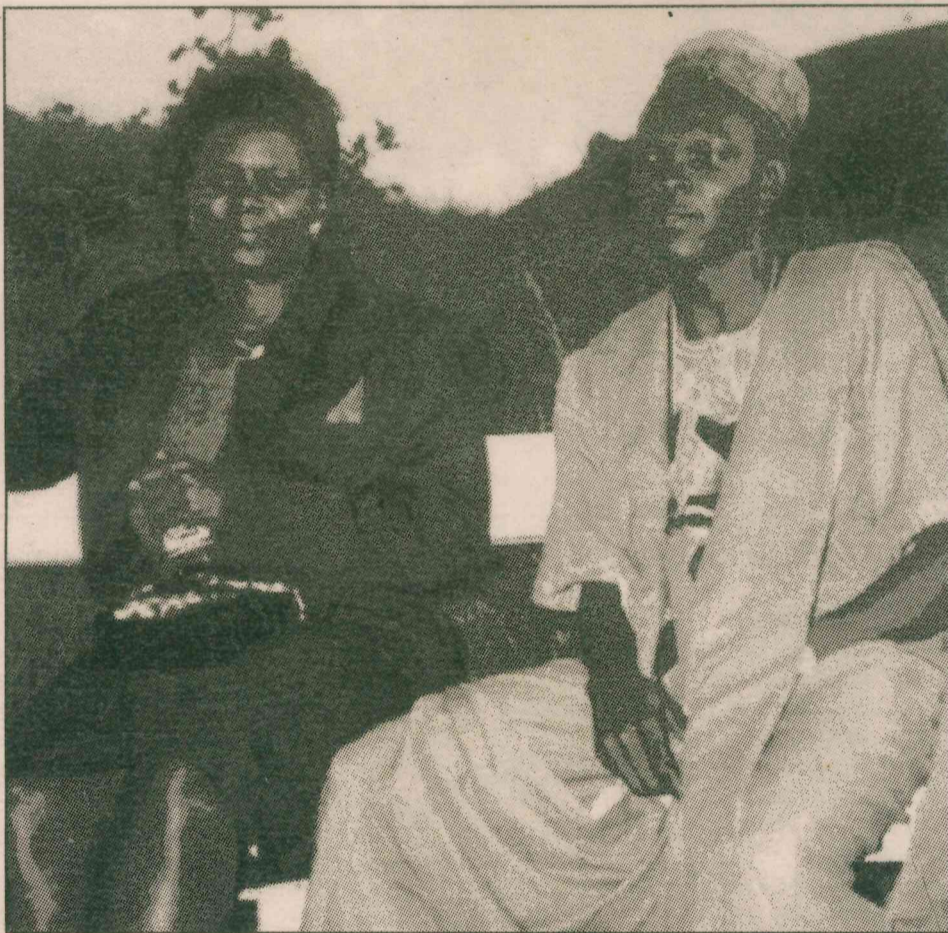
Angellina, aberu na ererengono

kodumunia aswam acie kede ebank lo angor (Uganda Women's Finance and Credit Trust). Konye kwape ejaar eipone, ngin ibore yen ejok ejai esange ke. Kokaru 1998 abu Angelline kiwadik ebaluwa ailipia aswam kede atenu naka ebank loka Pride Africa ko Mbarara. Kotoma olap ediofet kodumunite abongikinet na eworotere ngesi agear aswam na aikor ka aija apesenin.

Okaru 2000 aponi kijularai ngesi Mbale aiyatakin aswam ke napelem. Ketubor ekaru ediofet aponi bobo kijularai nges Soroti aiyatakite aswam ngipengin. Konye olap Agosto 2001 aponi kitanya-mai nges apolou na araut amaneja naka atenu nako Soroti, aburokin akeju k'Asio Betty na aponi kijularai apolokin atenu nako Owino ko Kampala.

Mam kwana bobo Angelline ikanyi aiterot kwa kolo ko Buwama naarai iswamai okilenike da Soroti, aduketait na ejai osiep ka ebank loka Pride Africa.

Epolokit je da atenu naka

AIMAT AIJAR: Ejakait Michael Osege ka na owaike Angelline Osege

ebank lo angor kokide nako Uganda, konye kiboyei ko Soroti. Ikoni nen erai okilenike euriat lo Gweri, etem lo idunyasi ka etaun lo Soroti. Apolouke erai ainyam inyammat lukamisirin kec obe!

Angelline alopet eurikitai ocaalo lo Kakusi, etem Kibale, Pallisa distrikt. Erai ngesi akooke kalokabuton John Osupelem ka Penninah Agwang Osupelem. Iswamator kolo Osupelem kwape apolon ekolej lo St Alloysius TTC, Moroto TTC kede kwape emanimanan isomeri ko Kampala. Apolouke apatana asioman ka Angelline jokan, nada arai auriat naikanyetkaarei kodwe 10 lu eurit amojong Penninah Osupelem.

Icorit Angelline apesur ajaut ka aitapoet na egogong ka ayongit Lokasuban naarai ebalu Edeke ebe etwakete itunga lu emameete kede aitapoet. Aicoretait acie nes apesur ajalakin aisuditoi edukone tai, konye aiswamaun ngun kotoma aseunet kec akulepek, komam yen itingaikit.

Ipu angor nu adekak kes edeparit ikiliok

ATEMONOK: Angor idaritos amukian kotoma adekis nako Soroti. Ipu angor adepar ikiliok kotma adekisia

Na Apollo Etoke

Edeparit etiai lo angor nu elosenenete adekis adepar lo ikiliok. Ace ka angor anu edekasi kosodi ace kes eraasi nu edarak adekak. Angor da bobo nu ipu kes iyata aijen kec kanu ikamunito angaleu kec kada nu ikamunito aur.

Amucalat Rose Abulo na erai atupiton edaran aiwadikaeta kotoma adekis nako Soroti nges ebalu ebe kotoma otunga lu edeparitos 2000 lu elosenenete adekis nako Soroti ngol'lap, 80 kotoma 100 kakesi kes eraasi angor. Abala Abulo bobo ebe angor nu edeparitos 800 kes iwadikaununos ko owodi lo iperinkino angor nu apotioik kangol'lap.

Ebalu anaasit Beatrice Alimo na Welfare Clinic, Soroti, ebe angor nu angor nu edeparitos 60 kes elosenenete adekis kec ngin'paran kitiriani kede ikiliok lu erai etiai lo edoli 20 kangin'paran. Abala ngesi ebe 40 kangor anu kes eraasi kes akulepek adekasi kosodi 20 kes eraasi nu eyangaritos idwe lu edekasi amukian.

Aimonyete angor ebe itiaisinei lu ikee kes mam kes epedoritos. Ijaikit do na angor airia amoote amukian. Ebalasi da bobo ebe mam imurok lu adekis anenice etapit alimokin kes nu ikamunito adeka kec.

Mam angor ebeit adumun akurian. Ijaatar ijo apedor aingit emuron adio aingiset kere na ikamunit ariebo kon araibonat amukian na euta emuron adumakin ijo.

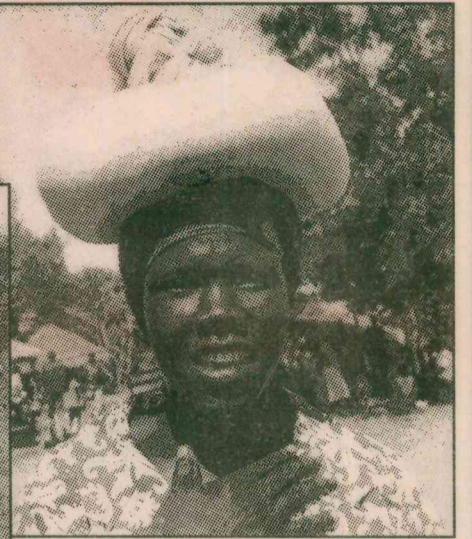
Angor nu o Teso

ACOWA NA ITESO: Scholastika Amoding na o Kumi ijuinikini

AKOKO INYAMAT: Anna Grace Emorut na Mothers Union, Katakwi.

ITOTOKA: Rose Inguria na Adipala, Katakwi erienguni inomaro aput ke

AIBONG OGAASO: Itunga lu emecitos ogaason ebongunete osokoni

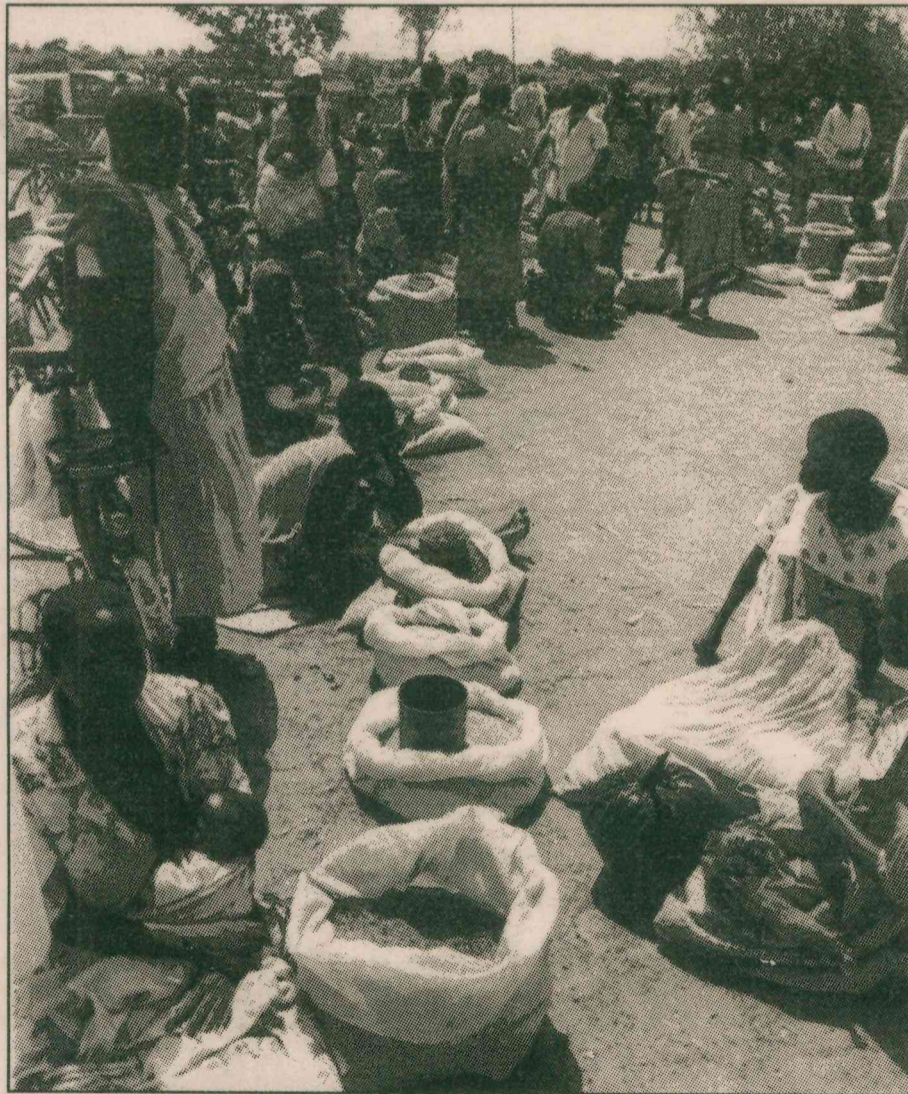
AIDARIT AGWELAK: Hellen Rose Akol na o Matenga, Kumi egwelanari emuogo

AIMAN LUPO ASABUNI: Anna Mary Esaete na o Kumi egwelanari imumwa odakite ikoku ke.

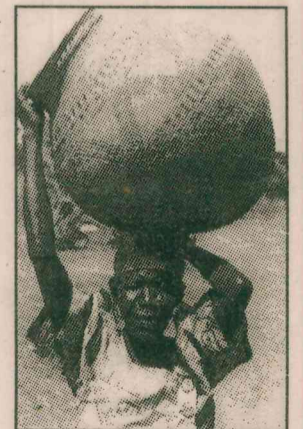

AICIBI AKWENA: Christine Amuge na Ailenyang, Ngariam edakit aweneta nu dukes etogo

ILELEBA ESOKONI: Idelelei do cut ebe angor kes ingarenikitos ka akiro kanu agwelanar ko Kumi

ABONGUN OSOKONI: Lucy car na Ameriteele ibwokit amot ke na agweli ngesi isirigin 3,000 kanu aidaria akipi

Ococia Girls, esomero lo apesur ko Orungo

Anyoun apapula na 5

kosodi adiope eroko erai apetetait na aduke-tait bon.

'Abu katamite aibwap ajenun nu apotu kotakanikisi apiyai nu atiakunit SDDP kanu adukio esomero lo eroko etiakara Katakwi konye abu kadum ebe adanaitai aitwasam kanu iboro icie kalimokinet eong aidareun,' abala Fr

Tom loda eroko idarit .

Ikoni nen ikidioko esomero lo apiyai nu itwasamai aitolosio akirosinei nu ebeit. Nen ngesi idumuna ijo ebe erai apesur kosi akulepek ekorieta inyamat kec kosodi aidony euniform da kesi akulepek edonyete naarai ikidioko apiyai. Mam da apesur acie etacete apiyai kwape eratatar akokiok. Eynakit na esomero mam epoloi. Isirigin luipu elosenenete

aitac esisianakinak.

'Ebala Fr Tom ebe ejai ationis na auriak abuinikin iduwe kec icie adukonokin ibore da einakit aswam kec etiono.

Ne eperete apesur da emamei. Erai acingakina togo lo eutai adukokin esaseredoti ka atukono nuko Ococia PS.

Karaida epagal iboro ebala Fr Tom ebe iyalama etau ke naarai atamaki esomero lo nu epe-

dori kere aikeun ejautene ikoku ipese.

'Kwape kwana ber iduwe lo ageunete aiboikin aingito nako S4 ejai idiopie Mbale College kwape emamiam ber isio HSC ido Fr Tom etaci apiyai ke nu asioman kosodete icie alomanar okoosin kwape nat Nursing, abala Ebyau. Eyatakit ngesi ebe epol ngesi kwape kwana amotoi ne ejaasi iriongeta luko jokotau kanu aigang esomero lo apolo.

Eporoto Je

Kanu akwap kana eriakatar itunga kere

Vol 3 No.2 Opedelei/May 2002

Obu Opolot otwanik Kampala kotoma okaru 2000, ainyekina aberu ke idwe ikany

Na Apollo Etoku

Eito eong kwa ajaar etongo lo eroko okilenika etwana, erai akiyo alele akonye ka racarac. Mam na ebuni aimurokin eong cut. Esil etogo lo nabarai apotu itunga okileneika ongatasi iboro kosi kere nepe etwani okilenika. Asala do eong bala akoki," abala apuserut Rose Opolot na abarit okilenike lo be Johnson Opolot noi eroko etwana.

Obu Opolot otwanik Kampala kotoma okaru 2000, ainyekina aberu ke idwe ikany. Obu nges otwana akaulo na elap ediope bon ageun ne alomarata kesi togo kec lo itetet. Abala apuserut ebe eraasi kesi lu ajaatar aiyalama kotoma odukone kec eroko okilenike etwana.

"Apolo isio apuponoro kodukone kosi noi. Itei ijo kwa edidingar itongo yen do kwana abu eong aneyar aipagisa akaulo na itunga okilenika arukio eong otogo kosi. Epagisat eong agola na isirigin 10,000 ngin ilap. Amori eong agola na kede idwe ka kere ikany," abala apuserut ibakibaki.

Ikoku kec yen apolon nges ebeit asioman S2 konye kes kere iboyete ore nabarai amen eong adumun isirigin lu itosiomet kes, aitanap kada aitanyam kes. Abala da ebe isirigin lu eyekikit okilenike kere kotoma aingadis na isirigin kes opotu itunga okilenike olemasi kere.

Ican lu itoritos apuseru kes ipu noi. Angor nu ipu kes ebalasi ebe aijar apuserut nges erai na italaikitali akanin itunga okilenike. Ace kakesi kes ebalasi ebe atwanare na ekilokit nges itolomari ijo toma aijar na itetet na eposik noi na emame ne igongakina ijo.

Ationis na itoritos apuser nges

Ican lu itorito apuser

ECANIT BO LO: Apuserut Rose Opolot koreke ko Kengere

euta eyas noi ko Teso. Idila kwana aanyun itunga emariaete iboro ayen atwan kanenice da eroko ber da enuka/idaa. Iboro kere lu epatana aidak kes edakarete kwi.

Erai nu ican ebe apuser nu ipu mam ejenete ebe eja ikisila lu eyuwaritos kes ationis kangin. Amucalat Esther Kitui na iswamai odisturikita loko Soroti kwape probation and social welfare officer, nges abala ebe adio aberu kere na cut edukokina kokisila nges ebeit aimor arai bonat airum iboro okilenike karai etwana je.

Ebalasi ikisila ebe ebeit cut ebeit aitolomuun aiwadikaet na itodunit iboro kayen atwan koreko etikatiaka iboro ke. Eripoti lo nges ebeit aitodolokin toma polisi, adieket, probation office, arabonat eyafesi lo apugan lo ikamunito nu aidar ibor kalu atwak. Aiwadikaet na nges ecamakin do lu ebeit akorakino iboro kalo atwan adumun kes. Ice tunga etapit ainyekinikini aiwadikaet na itodunit epone lo ebeitor atikatiak iboro.

Karai etwana itungenen komam ejalakit aiwadikaet na itodunit epone lo ebeitor akorokor iboro ke, ibore yen sodit yen iswama nges aisisiaun etiai kere lo iboro lu ajaatar lo atwan. Na iyarei nges aisisiaun etiai lo itunga lu oreke. LCs, engarenok lu ateker ka egirigiran lo edisturikita kes ebeit aingarakin aisisiaun etiai lo itunga lu ebeitos lo atwan.

Nu ican nges nu ebe etapit duc

itunga aigir aiwadika idwe ice lu ajaatar lo atwan. Adieketa kes ebeit ainerun ka itunga kalo atwan kanu adumun acamanar kanu ikamunito iboro lu ebeit ngin itungenen adumun.

Abala Kitui ebe karai inyekikit lo atwan idwee, ebeit idwe lu aibe 75 kotoma 100 na ibore kere lu inyekikit lo atwan, apuserut nges ebei 15 na 100 na ibor angul, itunga ice lu lem ingarakit lo atwan kes ebeete 9 na iboro angul kosodi do eruman lo esekunit ateker aidar ekal ngol (emisika) nges ijaikino 1 kotoma 100 lu iboro angul.

Karai emamete idwe lu ejalakitali, apuserut nges do ebei 50 na 100 lu iboro kalo atwan, itunga lu ingarakit lo atwan kes ebeete 49 na 100 kosodi emisika 1 na 100

Idwe kere lu ajalaki lo atwan karai eja okale arai kinga na ekale kes kere ebeit adumun atutubet kec na iboro apapakec. Konye keja ngunda, toto na idwee kalu ewurikitali kinga nges mam ebeit cut adumun idio bore kere karai mam lem sek nges edukokina kede lo atwan kwa ebaler ekisil. Epedoro acamakin nges aidar ike idwe karai eroko kesi idisiak.

Karai etwana auriak idwee kalu kere kwa kwana eyaria adeka na eseny, erai do erionget lo apugan lo itebeikitali aidar iboro kalu atwak nges ebuni asesen eitwasamae lo iboro kangul. Ejai do eyafesi lo apolokit na aitac isirigin lu asioman na idwe alu kada aidar aijar kec.

Angor nu agwelanarak nukko Kaberamaido

Na Apollo Etoku

Erai adiakar na epol noi aimor agwelanar ka ikiliok. Nu iswamaete ikiliok kes awolior ka isirigin kon, abala amucalat Hellen Ekungu Ichibo, engadan naka atukot na angor nu agwelanarak kotoma Kaberamaido na enyari-tai Kaberamaido Women Traders Association (KWOTA).

Kokaru 2001, agwelanarak nu ngor 15 kotoma odisturikita loko Kaberamaido kes opotu odukutu aomisiot na atukun isirigin lu epote kesi aikopainikin akulepek kanu aiyatak-

ina agwelanar kec.

Atacio na isirigin lu ilipuno kotoma aingadis na isirigin nges obu itukurian kes noi. Adope kakesi nges abala ebe ailipun isirigin kotoma aingadis na isirigin nges erai ailamasit na engopit. Itodunit da ebe ekon inyinyir kere nges erai lo ebeit aingarakin aingadis ngin nabarai isirigin lu ipakasi ijo kere kes eraasi lu ibukonokini ijo aingadis ngin kanu atacara idis lu obu ikopaikin ijo.

Abala Ekungu ebe atikusio nu kere kes do obu ijaik isio aica na ebe kanu alomun ationis ana, atukoninkin isirigin ngin paran nges bon

ibore epol. Isio ikulepek ipedorit aijen atiokusio kosi konye aingadis na isirigin mam ejenete ngun, abala Ekungu. Apotu do isio etijokaasi ebe ngin itungenen ayanaganun isirigin 5,000 ngin mukaga. Itunga 15 kes atukunete isirigin 75,000 ngol sabiti. Isirigin lu kes do eyinakino adiope kakesi otupitete epone lo ecamaritor kesi. Apeleikinet nges na aingarakin kes aikeun adoketai na agwelanar kec.

Abala amucalat Ekungu ebe sek ber eroko kes edukuna atukot kec, angor nu ipu kes agwelanarete iboro kwanat emaido lo iwowait-

ai, ekawo, emandasi, emucuga ka ice da konye do ne igeuna isio aikopainikin kes isirigin, apoto do angor nu ikeutu adoketai kec. Nu ipu kakesi kes apotu opukosi agwelanar kwape nat iwoterin. Abala Amucalat Ekungu ebe nges adiope kakesi kalu apukosi iwoterin. Ace angor kes alomasi agwelanar agaria. Ace apukonosi idukai ludidika kotupitos ne ebeit kes.

Amucalat Rose Auma nges elakara noi kanu araute adiope angor nu atukot ana. Abala ngesi ebe emugati lo egwelanari ngesi nges elosi noi.